

PEP PUIG

“Vivim fascinats per les dones i el seu misteri”

‘La vida sense la Sara Amat’, tercera novel·la de Pep Puig, ha guanyat la 67a edició del premi Sant Jordi, dotat amb 60.000 euros. L'autor hi explica la relació entre un nen de dotze anys i una nena de tretze que decideix amagar-se a casa d'ell uns dies per fugir del petit poble on ha crescut

a

llegim

46-47

● Entrevista a Marina Espasa: publica ‘El dia del cérvol’ ● Nova traducció de ‘La balada del cafè trist’, de Carson McCullers

48-49

● Arriba ‘Aquella porta giratòria’, de Lluís Foix
● David Cronenberg debuta com a novel·lista amb ‘Consumits’

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

LA VIDA SENSE LA SARA AMAT
PEP PUIG
PROA
298 PÀG. / 20 €

“Vaig anar a un col·legi de nens, i quan arribava l'estiu i em trobava les nenes al poble, no m'atrevia a acostar-m'hi. Les mirava i les mirava, construint un món al seu voltant”. Pep Puig, 67è premi Sant Jordi, rememora el final de la dècada dels 70. A l'estiu canviava Terrassa per Ullastrell, el poble on transcorre l'acció de *La vida sense la Sara Amat* (Proa), igual que el Pep de la seva tercera novel·la, que arriba només mig any després dels contes de *L'amor de la meva vida de moment* (L'Altra, 2015). Era allà que en una de les narracions, *Clara Bou*, desapareixia una nena mentre jugava a cuca amagar amb els seus amics. “Aquell conte té una força simbòlica i metafòrica enorme –admet–. És una història sobre els primers amors idealitzats, que desapareixen de seguida però que al mateix temps et marquen”.

Va ser fa uns cinc anys quan Pep Puig va inventar la història de la Clara. Acabava de bufar quaranta espelmes i de tenir el seu primer fill. “Després del conte vaig continuar donant voltes a la nena que desapareixia –explica–. Quan jugàvem a cuca amagar ens amagàvem no només de qui parava sinó també de la gent del poble i de nosaltres mateixos. Aquell àmbit de vigilància dels

grans quedava desfet perquè ningú no sabia on érem. Se'm va acudir que una de les possibilitats per a la nena que decidia fugir era entrar en una de les cases del poble i que, just creuar-ne la porta, descobria que acabava d'entrar en una nova realitat”. Aquest és el punt de partida de la novel·la. La Sara, “intel·ligent, lúcida, provocadora i poca-solta”, s'amaga a l'habitació on dorm el Pep de Cal Sabater, que al cap dels anys es decideix a explicar la història dels dies que hi va conviure sense que ni la seva àvia, ni els pares, ni els tiets o els amics de la colla s'assabentin d'aquell gran secret que passa les hores estirada al llit, o asseguda en una cadira, o fent servir el lavabo quan el perill de ser descoberta no l'amenaça.

Un espia incansable

“No sé com han sigut les Sares de la meva vida –reconeix Puig–. Jo em deixava fascinar per elles, les idealitzava i me n' enamorava, precisament perquè no sabia com eren. Em dedicava a espia-les sempre que podia. Escriure aquesta novel·la m'ha per-

mès saber com podia ser una d'aquestes Sares amb qui vaig coincidir. La Sara del llibre és estranya per fora, i vaig pensar que segurament també tindria una raresa interna”. Per fora, és una nena guapa però també lletja –segons com se la miri–, i per dins acumula una sèrie de raons que l'autor va revelant a poc a poc i que es poden resumir així: “Té un desig ferotge de deixar de formar part de la comunitat en què ha crescut”.

La Sara Amat viu a Ullastrell. A finals de la dècada dels 70 el poble tenia uns 700 habitants. Ara ronda els 2.000. “Els nens i nenes de la colla d'en Pep i la Sara es limiten a jugar i no es pregunten si el seu món té esclotxes, si està ben o mal ordenat –sintetitza Puig–. Es faran grans potser amb petites accions de revolta, però al cap de poc temps s'hauran fet grans, seran treballadors del poble i hauran deixat la infància enrere, sense traumes. La Sara, en canvi, té aquella lucidesa que ja li fa endevinar que no vol formar part del món on ha crescut. La nena rebutja el poble, marcat pel catolicisme, la tradició, l'estretor de mires i la mirada desconfiada cap al foraster. Als pobles hi ha personatges així, que de seguida que poden marxen. Tinc un amic d'Ullastrell que es va escapar de casa el pare, que era un ogre, i el van trobar a Galícia, a punt de salpar cap a Amèrica”.

“LA GENERACIÓ DELS MEUS PARES VOLIA QUE OBEÍSSIM I QUE FÓSSIM NENS AMB FE”

UN PREMI AMB UNA LLARGA HISTÒRIA

La història del premi Sant Jordi és llarga. Es va concedir per primera vegada el 1947 i el va guanyar Cèlia Suñol amb *Primera part* (novel·la que va recuperar l'any passat Adesiara, després de dècades d'estar descatalogada). En aquells moments -i fins al 1960- el va convocar l'editorial Aymà, i el guardó portava per nom Joanot Martorell, en honor al creador de *Tirant lo Blanc*. En aquesta primera etapa el van guanyar autors com Josep Pla (*El carrer estret*), Josep Maria Espinàs (*Com ganivets o flames*), Joan Sales (*Incerta glòria*) i Blai Bonet (*El mar*).

A partir de la dècada dels 60, impulsat per Òmnium Cultural, el premi Sant Jordi va continuar reconeixent autors de prestigi, com ara Mercè Rodoreda (*El carrer de les Camèlies*) i Baltasar Porcel (*Les primaveres i les tardors*), i va acabar d'impulsar trajectòries, com ara la de Montserrat Roig -que el va guanyar el 1976, amb 30 anys, per *El temps de les cireres*- i Jaume Cabré, que se'l va emportar el 1983 per *La teranyina*. Durant l'última dècada ha premiat, sobretot, autors consolidats: Pep Coll per *Les senyorettes de Lourdes*, Màrius Serra per *Plans de futur* i Ramon Solsona per *L'home de la maleta*. El 2009 el va aconseguir Xavier Bosch amb la seva primera novel·la, el thriller *Se sabrà tot*.

Puig recorda encara amb un to agredolç com era el món on va créixer: "Al meu entorn tothom creia en Déu, era impossible sentir algú que digués que no hi creia. La generació dels meus pares volia que creguéssim en un doble sentit: que obeïssim i que fóssim nens amb fe. Hi havia una mena de manipulació més forta que anava més enllà del que eren conscients. Perquè no entressin gaires esclertes en la seva fe, els nostres pares es van aïllar del món extern, i això els va convertir una mica en uns fanàtics". Puig fa un petit excurs per connectar la seva infan-

**PEP PUIG
L'HOTEL
HESPERIA
PRESIDENTE
DE
BARCELONA.**

CÈLIA ATSET

tesa amb la que viu quatre dècades més tard el seu fill: "Els nens d'ara no creuen, no només perquè han abandonat la religió sinó perquè no fan ni puto cas als pares. A més, ens han convertit en els seus esclaus".

El món dels adults i dels secrets

Explicant la rebel·lió de la Sara tanca a l'habitació del Pep, l'escriptor s'aproxima també a la fascinació que el nen sent per ella. Com passava a *Les llàgrimes de la senyoreta Marta* i en bona part de les narracions de *L'amor de la meua vida de moment*, la nova novel·la de Puig

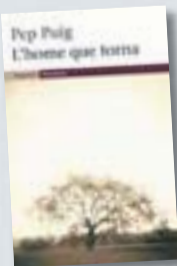
narra un viatge iniciàtic. "Tota la literatura i el cinema que m'agraden acaba mostrant un viatge iniciàtic, tant si el fa un nen, un jove o un vell -comenta-. La Sara tria llegir *Guerra i pau*, de Lev Tolstoi, perquè és un llibre ple de vida. Per al nen, la pau és la casa on viu, l'àvia i els pares, aquest món infantil tan ordenat que té, i la guerra és aquell petit espai per on la Sara li deixa veure que hi ha un més enllà després de la infància: el món dels adults, dels secrets i de les penes". Un altre dels trets marca de la casa de l'autor és la idealització de les nenes, les no-

ies i les dones, sempre desitjades pels seus narradors. "Als homes ens agraden molt les dones però ens costa dir-ho en veu alta -reconeix-. Vivim fascinats per les dones i el seu misteri. Per això la concepció és tan gran quan les coneixem: la patcada és enorme, perquè llavors descobrim que són éssers humans com els homes, sense misteri, que segurament no mereixen ser idealitzades. Així i tot, hi ha hagut molts cineastes que les han filmat amb devoció, com Fellini o Truffaut". El cinema, que sempre ha interessat a Puig, apareix sobretot en un dels capítols de *La vida sense la Sara Amat*, on el Pep i la seva família van a veure *El cop*, protagonitzada per Paul Newman i Robert Redford. "Aquells anys, el cine era un lloc on tothom es trobava i s'obria una finestra al món. Quan el gran Víctor Erice diu «El cine ha muerto» es refereix a la seva mort com a acte social. Vistes al poble, encara que les pel·lícules fossin normalletes, l'impacte era molt fort".

Pep Puig creu que amb la novel·la que ha guanyat el Sant Jordi tanca "el cicle de recrear el passat i el viatge iniciàtic". Al seu pròxim llibre li agradaria parlar d'algú que es troba immers en la crisi dels 40, "un personatge que viu el present, amb un passat incorporat als gestos i a la fesomia". ♦

'L'home que torna'

Al final de la vida un home decideix tornar al seu poble amb la intenció de saludar algun amic i contemplar el paisatge. Un dels secrets que arrossega té a veure amb la Isabel de cal Mestre. *L'home que torna* va guanyar el premi Documenta 2005, però el jurat l'hi va retirar perquè Puig superava l'edat per presentar-s'hi.

ELS TRES PRIMERS LLIBRES DE PEP PUIG

'Les llàgrimes de la senyoreta Marta'

La segona novel·la de Puig va ser definida com "una comèdia amarga i una mica marrana sobre el desig i les seves conseqüències desastroses". S'hi explicava la història d'amor entre un alumne i la seva mestra en un petit poble sense estalviar en erotisme i amb pinzellades humorístiques. Va aparèixer el 2007.

'L'amor de la meua vida de moment'

Després d'un llarg parèntesi, Pep Puig va donar a conèixer un recull de narracions a *L'Altra* el 2015. Compaginaven la llum de la infantesa amb el desencany de la vida adulta. S'hi parlava de pobles petits, piscines municipals, mussols, tiets misteriosos i, en definitiva, de moltes històries d'amor.

